

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

A Study of Needs and Guidelines for Early Childhood Education
Management under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3

ณัชวธิดา ทะดวง¹ และณิรดา เวชญาลักษณ์²

Natchawathida Taduang and Nirada Vechayaluck

Received: April 17, 2025

Revised: September 16, 2025

Accepted: September 24, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 และ 2. ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยผู้บริหารและครูปฐมวัย จำนวน 385 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฐมวัย จำนวน 196 คน เทียบสัดส่วนประชากรได้จำนวนผู้บริหาร 69 คน และครูผู้สอนปฐมวัย 127 คน และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าความเชื่อมั่น .972 ค่าสถิติ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และแบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง จำนวน 5 ท่าน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมมีค่าเท่ากับ .44 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญสูงสุดเท่ากับ .49 และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูงสุดตามลำดับ คือ (1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ทางจิต บุคลากร ชุมชน (2) ด้านการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความรู้

¹⁻² มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Pibulsongkram Rajabhat University

จัดประสบการณ์ ยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก (3) ด้านการประเมินผลพัฒนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการประเมินร่วมกับผู้ปกครอง (4) ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาเชื่อมโยงเนื้อหาตรงบริบทท้องถิ่นและวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, แนวทางการจัดการ, การศึกษาปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the needs for early childhood education management in the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3; and 2) to study the guidelines for early childhood education management in the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3. This research was a mixed-methods study using both quantitative and qualitative approaches. The sample consisted of 385 early childhood administrators and teachers. The sample comprised 196 administrators and teachers, proportionally 69 administrators and 127 teachers, selected using simple random sampling. The research instruments were a questionnaire validated by 5 experts with an IOC reliability coefficient of .972, statistical analysis, and a needs prioritization index, and a focused interview with 5 informants. Data were analyzed using content analysis. The research results showed that 1) the overall need for early childhood education management was .44, with the environment aspect having the highest priority index at .49; and 2) the guidelines for developing early childhood education management, according to experts, had the highest agreement in order as follows: (1) regarding the environment, school administrators should develop both internal and external environments, including psychological, personnel, and community aspects; (2) regarding curriculum-based learning experiences, school administrators should develop knowledge in organizing experiences, adhering to the core curriculum as the main principle; (3) regarding developmental assessment, school administrators should develop the use of technology in assessment in collaboration with parents;

and (4) regarding curriculum objectives and content, school administrators should develop ways to link content directly to the local context and culture.

Keywords: Needs, Management Guidelines, Early Childhood Education

บทนำ

ในช่วงวัยเด็กมีความสำคัญที่สุด เด็กทุกคนควรได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาการที่สมวัยอย่างต่อเนื่องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กระทรวงศึกษาธิการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดผลจริง แต่ยังพบปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีเขตบริการ การศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ครอบคลุมสถานศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก เขต 3 รวม 156 โรงเรียน ซึ่งการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า ปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาในกลุ่มเด็กอายุ 3-5 ปี ส่วนใหญ่ยังคงสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อแนวโน้มและบริบทที่เปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนเพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงวิชาการในการวางแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3, 2566)

ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคาดหวังว่าจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา และวางรากฐานชีวิตที่ดีให้แก่เด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฐมวัยในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 385 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฐมวัยในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 196 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เทียบสัดส่วนตามอำเภอได้จำนวนผู้บริหาร 69 คน และครูผู้สอน 127 คน และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตารางที่ 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครือข่ายโรงเรียนอำเภอ	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
1. วัดโบสถ์	23	33	56	11	17	28
2. พรหมพิราม	48	75	123	24	39	63
3. นครไทย	35	90	125	18	46	64
4. ขาดิระการ	29	52	81	16	25	41
รวม	135	250	385	69	127	196

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 (2566)

เครื่องมือวิจัยที่ใช้เป็น แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2562) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้กลับมา ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีความเชื่อมั่น 0.972 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้รูปแบบออนไลน์ (Google Forms) และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 196 ฉบับ และได้คืนมา 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2546) ได้กล่าวว่า ควรได้คืนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 จึงจะถือว่าน่าเชื่อถือ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เกณฑ์ในการคัดเลือกจากผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา หรือสถานศึกษา หรือมีประสบการณ์การสอนปฐมวัยไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยอ้างอิงประเด็นจากค่า PNI ทั้งในภาพรวมและแต่ละด้านที่มีค่าสูงสุด เพื่อนำมาสร้างคำถามสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 5 ประเด็น ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลเชิงปริมาณไปสู่การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามแนวทางการวิจัยแบบผสมวิธี

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยนัดหมายและเข้าสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 9-10 มกราคม 2568 นำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการสัมภาษณ์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และความเป็นอิสระในการให้ข้อมูลและรายละเอียดของแบบสอบถามรวมทั้งประโยชน์ที่จะ

ได้รับจากการวิจัยได้ทราบ ใช้เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผลจากแบบสัมภาษณ์และนำเสนอข้อมูลโดยการเขียนสรุปข้อมูล และเรียงความถี่ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม พบว่า สภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมาก การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ .44 ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (PNI = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1) ด้านการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร ในภาพรวม พบว่า สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้สามารถสนับสนุนการพัฒนาทั้ง 4 ด้านของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจสำหรับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ .44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคือ สถานศึกษาจัดรูปแบบประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสมตามหลักสูตร (PNI = .47)

2) ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร ในภาพรวม พบว่า สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาการประเมินผู้เรียนในหลักสูตรปฐมวัยตรงตามมาตรฐานที่กำหนด อยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตรปฐมวัยส่งเสริมให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ .41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคือ สถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตรปฐมวัยช่วย

พัฒนาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (PNI = .46)

3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ในภาพรวม พบว่า สภาพที่เป็นจริงอยู่ใน ระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานกับการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาให้ความสำคัญสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ .49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคือ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในปัจจุบันช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (PNI = .55)

4) ด้านการประเมินผลพัฒนาการ ในภาพรวม พบว่า สภาพที่เป็นจริงอยู่ใน ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาประเมินพัฒนาการผู้เรียนตรงตามมาตรฐานที่กำหนด อยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของผู้เรียนเป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ .42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคือ สถานศึกษามีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน (PNI = .47)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม

กระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัย	สภาพ ที่เป็นจริง (D)			สภาพ ที่ควรจะเป็น (I)			PNI modified (I-D) / D	PNI Std. Deviation	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ			
	1. ด้านการจัด ประสบการณ์ตาม หลักสูตร	3.50	.60	ปานกลาง	4.82	.36			
2. ด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระในหลักสูตร	3.60	.67	มาก	4.83	.37	มากที่สุด	.41	.318	4
3. ด้านการจัด สภาพแวดล้อม	3.45	.72	ปาน กลาง	4.82	.39	มากที่สุด	.49	.388	1
4. ด้านการประเมินผล พัฒนาการ	3.56	.67	มาก	4.82	.38	มากที่สุด	.42	.323	3
รวม	3.52	.62	มาก	4.82	.36	มากที่สุด	.44		

2. การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า

1) ประเด็นการสัมภาษณ์ที่ 1 ท่านคิดว่าการจัดสภาพแวดล้อมการพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ในปัจจุบันเป็นอย่างไร และควรมีแนวทางการพัฒนา อย่างไร สรุปได้ดังนี้

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารขาด ความรู้เฉพาะด้าน จึงควรส่งเสริมความรู้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เข้าใจ หลักสูตรปฐมวัยอย่างถูกต้อง พร้อมพัฒนาการบริหารและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่าน กิจกรรมหลากหลายที่เด็กสนใจและได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกิดพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่าง เหมาะสม

แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางกาย จิตใจ สังคม และการเรียนรู้ให้เอื้อต่อพัฒนาการของเด็ก โดยเน้นความปลอดภัย กระตุ้นการเรียนรู้ จัดกิจกรรมตามความสนใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของครอบครัว (ความถี่ 5)

2) ประเด็นการสัมภาษณ์ที่ 2 ด้านที่ 1 ด้านการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาในการจัดรูปแบบประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปฐมวัย อย่างเป็นเหมาะสมตามหลักสูตรอย่างไร

แนวทางการพัฒนาที่ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูงสุด คือ การ ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ยึดหลักสูตรแกนกลาง จัดกิจกรรมแบบบูรณา การครอบคลุม 6 กิจกรรม เน้นการเล่นเป็นฐาน และสอดคล้องกับพัฒนาการแต่ละช่วงวัย (ความถี่ 5)

3) ประเด็นการสัมภาษณ์ที่ 3 ด้านที่ 2 ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตรปฐมวัย ในการช่วย พัฒนาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างเป็นอย่างไร

แนวทางการพัฒนาที่ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูงสุด คือ การบูรณาการความรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ผ่านกิจกรรมหลากหลายที่เชื่อมโยงกับวิถี ชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้สอดคล้องกับหลักสูตร (ความถี่ 5)

4) ประเด็นการสัมภาษณ์ที่ 4 ด้านที่ 3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างไร

แนวทางการพัฒนาที่ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้นความสนใจของเด็ก ให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านในวัยที่เหมาะสม (ความถี่ 4)

5) ประเด็นการสัมภาษณ์ที่ 5 ด้านที่ 4 ด้านการประเมินผลพัฒนาการ ท่านมีแนวทางให้สถานศึกษามีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างไร สรุปได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาที่ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูงสุด คือ การประเมินร่วมระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยใช้แบบประเมินหรือแบบสังเกตที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรายงานพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กที่บ้าน (ความถี่ 5)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีประเด็นสำคัญอภิปรายดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ในภาพรวม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้เพราะด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและอารมณ์ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ดีจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งสามด้านนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภนิดา อินทร์สุข และณิรดา เวชญาลักษณ์ (2562) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและแนวทางทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพความรู้ เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษากำหนด และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีประเด็นที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดที่นำมา อภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร พบว่า สถานศึกษาจัดรูปแบบประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสมตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงหลักการการเล่นเป็นฐาน เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวดี โพธิ์พรมศ และคณะ (2567) ผลการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรระดับปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมการใช้หลักสูตรปฐมวัยแบบบูรณาการ โดยให้ครูวางแผนจัดประสบการณ์ที่พัฒนาเด็กตามศักยภาพและความแตกต่างรายบุคคล พร้อมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2. ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร พบว่า สถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตรปฐมวัยช่วยพัฒนาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เหมาะสมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมและบูรณาการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธาพร อุดมบุญญาภภาพ และคณะ (2567) ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 2 พบว่า การบริหารและจัดการสถานศึกษา มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในปัจจุบันช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารออกแบบพื้นที่เรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ใช้สื่อทันสมัย สร้างบรรยากาศอบอุ่นปลอดภัย มีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน พร้อมประเมินและปรับปรุงต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสิราภรณ์ สาคร และคณะ (2567) ผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสื่ออุปกรณ์ และบรรยากาศในห้องเรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คำนึงถึงความสะอาดและความปลอดภัย

4. ด้านการประเมินผลพัฒนาการ พบว่า สถานศึกษามีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีการวางแผน สื่อสาร และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ผ่านการประชุม เยี่ยมบ้าน แบบประเมิน และใช้เทคโนโลยี

ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณษา นาวาจะ และคณะ (2567) ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตพื้นที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองช่วยให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมกับบุตรหลานได้เต็มที่ โดยให้ความสำคัญกับเวลาที่เหมาะสมและรูปแบบกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า ในภาพรวมด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งนี้เพราะการจัดสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ผู้บริหารส่วนใหญ่ขาดความรู้พื้นฐานในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ก่อให้เกิดการบริหารที่ผิด สอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพล ชำนาญกุล และบรรจบ บุญจันทร์ (2567) ผลการศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ สื่อ และอุปกรณ์ทางกายภาพ พร้อมส่งเสริมบุคลากรให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการร่วมกัน

1. ด้านการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร พบว่า ประเด็นด้านที่ 1 สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยตามหลักสูตรแกนกลางอย่างเหมาะสม โดยเน้นการบูรณาการครอบคลุม 6 กิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ ใจฉลาด และนลินี วรวงษ์ (2563) ที่เสนอให้การเขียนแผนประสบการณ์รายสัปดาห์ยึดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์

2. ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร พบว่า ประเด็นด้านที่ 2 สถานศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของวิสา แสนเลิง และกัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์ (2567) ที่ชี้ว่าการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องวางแผนอย่างเป็นระบบและอ้างอิงตัวแบบที่ชัดเจน

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ประเด็นด้านที่ 3 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอก รวมถึงสภาพจิตใจ บุคลากร และชุมชน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และกระตุ้นความสนใจของเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุววัฒน์ กิตติเมธี (คงยืน) และสมควร นามสีฐาน (2565) ที่ระบุว่าบทบาทครูในการสร้างบรรยากาศที่ดีช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขและการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

4. ด้านการประเมินผลพัฒนาการ ประเด็นด้านที่ 4 สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน โดยใช้ทั้งการประเมินในโรงเรียนและที่บ้าน ควบคู่กับเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันทา ซาอูร์มย์ และโสภณ เพ็ชรพวง (2566) ที่ชี้ว่าความร่วมมือระหว่างครูกับครอบครัว การจัดกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการร่วมกัน ส่งผลให้การเรียนรู้และการตอบสนองความต้องการของชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สามารถแสดงแนวทางทางการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ดังแผนภาพ “OCEAN Model” ดังนี้

Official development of early childhood education management processes

OCEAN MODEL

N=Network สร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ภาพ 1 แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย จากภาพแสดงรูปแบบแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย นำเสนอ “OCEAN Model” อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. Organizing experiences (O) สถานศึกษามีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงในด้านการจัดประสบการณ์ โดยเฉพาะการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และการจัดประสบการณ์ควรเป็นแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมอย่างเป็นธรรมชาติ เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น การสำรวจ และการปฏิสัมพันธ์

2. Course (C) ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักสูตรควรสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและวัฒนธรรม เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงของเด็ก และ ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเอง

3. Environment (E) การจัดสภาพแวดล้อมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ควร ออกแบบทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้เอื้อต่อพัฒนาการรอบด้าน พร้อมสร้างบรรยากาศอบอุ่น ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

4. Assessment (A) ประเด็นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือการประเมิน ร่วมกับผู้ปกครอง การใช้เทคโนโลยีควบคู่กับวิธีการประเมินอื่น ๆ จะช่วยให้การประเมินพัฒนาการ เด็กครบถ้วน โดยคำนึงถึงความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กเป็นหลัก

5. Network (N) ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันตรงกันว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่าง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบทั่วประเทศ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรพัฒนาแนวทางการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยให้ครอบคลุมทุกมิติ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย โดยเฉพาะด้านการจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนา บุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อย่าง ถูกต้องและเป็นรูปธรรม

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยใช้ผลการวิจัยเป็นเครื่องมือกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนพัฒนาการเด็กในทุกมิติอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษดา บุญญะสิทธิ์ และคณะ. (2565). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาล อำเภอนองเสือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 9(3), 203-220.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- ณัฐวดี โพธิ์พรมศรี และคณะ. (2567). รูปแบบการบริหารหลักสูตรระดับปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(3), 341-356.
- นงลักษณ์ ใจฉลาด และนลินี วรวงษ์. (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการนำหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร*, 5(10), 39-52.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2546). *การวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระมหาสุวัฒน์ กิตติเมธี (คงยืน) และสมควร นามสีฐาน. (2565). บทบาทครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุข. *วารสารมจรอุบลปริทรรศน์*, 7(3), 588-597.
- พีรพล ชำนาญกุล และบรรจบ บุญจันทร์. (2567). แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 6(4), 161-175.

- เมธพร อุดมบุญญาณภาพ และคณะ. (2567). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 18(56), 278-293.
- วิสา แสนเลิง และกัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์. (2567). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 25(2), 1062-1073.
- ศุภนิดา อินทร์สุข และฉนิดา เวชญาลักษณ์. (2565). การศึกษาสภาพและแนวทางทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(6), 49-62.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570)*. เข้าถึงได้จาก https://drive.google.com/file/d/1EUCuj6pOswYY-DxTHavEWhF_QkjtUlzc/view
- สิราภรณ์ สาคร และคณะ. (2567). แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. *วารสารวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(5), 222-240.
- สุนันทา ชารุรัมย์ และโสภณ เพ็ชรพวง. (2566). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครราชสีมา เครือข่ายที่ 3. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค*, 10(7), 189-199.
- สุพรรณษา นาวาจะ และคณะ. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(6), 251-260.